Rimaszombat, 1884. november 2. 44. szám. Ötödik évfolyam.

Szerkesztőségi iroda: Rimaszombat, Rimasor 25. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal: R.-szombat, Losonczi-utcza 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:
Egy négyhasábos petitsor térfogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:
Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont kiadóhivatala Rimaszombat Losonczi-utcza 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legczélszerűbben posta-utalvány utján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán csak a kiadóhivatal vesz fel.

Halottak napján.

Virágot tenni koszoruba füzve kedveseink sirhalmára, a megholtak iránti kegyelet kifejezése. Kedveseinknek halálukban adózni, őket sirjukban is hozzánk ölelve gondolván — nem lehet valami szebb, bármily egyszerűnek látszék is, mint a természet hanyatlásának utolsó napjaiban a természet kebeléről szakitott virágkoszorukkal hinteni a porladozó test halmait, — ünnepet szentelvén a holtak emlékének.

Temető, temető, te megholtak hazája, mily félelmetes vagy, ki adóul kivánod tőlünk azt is, a mi nekünk e földön legdrágább, legszentebb — szeretetteinket! Mily gazdag és soha be nem telhető a te lakóhelyed, ki elévületlen vagy, ki öregségedben ujulsz, ifjodol.

Igen, félelmetes a temető; mégis mennyire sietünk most oda. Félve ohajtjuk, erősen kivánjuk mégis, mintha valami biztató szó hangzanék onnan felénk, mintha elköltözött lelkünk felé a tulvilágról intene felénk hivogatólag, hogy vele még egyszer találkozhassunk. — Oly jól esik azért a bus temető otthonába kizarándokolnunk, hacsak egy rövid időre vélünk is találkozást lelni szeretteinkkel porladozó testük sirhalmánál; könnyebbségére esik lelkünknek, ha velük közölhetni véljük mindazt, a mi reánk nézve e földön sulyos és terhes; ha neki elmondhatni véljük: az ő elköltözésük mily betölthetlen helyet hagyott köröttünk üresen.

Jertek, jertek, menjünk a temetőbe! Koszoruzzuk meg a halmokat, melyek összekötő kapcsul szolgálnak a megholtak hazája és az élőké között; szent kegyelettel álljunk meg a sirnál, ne zavarjuk a halott csendes nyugalmát!

Jertek, jertek, szenteljünk ünnepet a holtak emlékének! Világositsa meg, ragyogja be a temető sötét éjjelét a tiszta hit és az igaz szeretet szövétnekénél meggyujtott tudat lámpája! Keressük fel a boldogitó hit, remény, szeretet lámpájával a kedves halott sirhalmát.

Van-e valaki, a ki részesének ne érezné magát a temetőnek? Van-e valaki, ki forró könyekkel áztatott arczczal ne kisért volna ki a mulandóság honába kedves halottat? Van-e valaki, kinek szivén a kedves halott elköltözésével gyógyitásra váró seb ne maradt volna keblében?

Nem monhatja senki sem, hogy tőle a temető meg nem kivánta volna már drága adóját — szeretettjét nem temette volna már: azért oly gazdag a temető halottakban és népes most élőkben. Gyászoló özvegy teszi le itt koszoruba füzve virágját — a szeretet és kedvesség zálogát férje sirhalmára, megnyugtatást, lelki nyugalmát vél általa az elhunyt kedvestől nyerni, mintha talán megsértett szivet igyekeznék általa megengesztelni; a virágkoszorut teszi le közbenjáróul az élet s halál között, biztositási zálogul nyujtván arra, hogy ő hü emlékéhez, hogy itt kiván ő is ujra egyesülni azzal, kitől most csak ideiglen lett a halál által elszakitva. Amott anyátlan gyermekek hozzák a fris sirhalom göröngyére gyermeki szeretetük jeléül a virágfüzért, hadd tegyék le a kedves dombra, — hiszen nekik is van halottjuk, kinél drágábbat nem veszithettek volna. Hadd nyujtson édes enyhülést árva szivöknek azon boldogitó tudat, hogy találkozhatnak azzal, kit elveszitenlök rájuk nézve a világelvesztése.

Oh anyátlan gyermekek, férj nélküli nők, magzatot sirató anyák, barátot sirató hitsorsosok, vagy talán gyámolót sirató aggok, nemzeti boldogitás küzdelmében elhunytat gyászoló nemzet, jertek mind, népesitsétek be a temetőt, vigyétek kedveseitek sirhalmára a csekély áldozatot, ma halottak napja van! Legyen ezen nap egészen nekik szentelve! Legyen élet az élettelenek között is! Hitünk tiszta világánál a sötét sir ölében is hadd lássuk elköltözött kedveseink életét; ezen világnál lássuk azon utat, melyen elköltözni e földről mindenkinek rendeltetése s melyen feltalálni véljük kedveseinket.

Ma halottak napja van. Elhagyatott kopár sirhalomnál állunk; az őszi szél elkapkodta róla a vadvirág leveleit is; nincs, a ki düledező fejfáját megtámasztaná. A sirhalom maga alá temette azokat is mind, a kik egykor ápolói voltak: elmultak mind, kik egykor szent ünnepet ültek a kedves hantokon, kik koszorukkal kezökben jelentek meg itt a halottak emlékünnepén. Halott van a roskadt sirhalom alatt, de nincs, a ki emlékét megujitsa; maga a természet keze, — az ősz hervasztó szele — fedi be sárguló levélkoszoruval. Emléket tesz rá maga a természet.

Ma halottak napja van. Temetőben vagyunk. Büszkén tekint le magaslatáról az ércz-szobor, hirdetvén halálában is az ünneplő hivek előtt a többi sirhalmok között, az elhunyt férfi nagyságát. Eljöttek s elhozták magukkal a bajtársak az érdem koszoruját, felelevenitvén az elhunyt hős emlékét, ki halálában is élni tanitja az utódokat és halni az élőket. — Megérdemli e koszorut, e csekély áldozatot azon áldozatért, a melyben ő a nemzetért életét adá.

Ma halottak napja van. Álljunk meg s tegyük le a korán elveszitett jó barát, a közügy harczosának sirhalmánál koszorunkat, a mit tőlünk életében oly sokszorosan kiérdemelt!

Jertek szenteljünk ünnepet a megholtak emlékének! Legyen ezen emlék kedveseink érdeméhez méltó: lelkesitsen, bátoritson a nagyok- s vigasztaljon kedveseinknek emléke.

F. F.

Rendkivüli megyegyülés.

1884. október 27.

Gömörmegye mult hó 27-ikén tartotta rendkivüli megyebizottsági közgyülését Rimaszombatban. A kitüzött időre, — daczára annak, hogy a legtöbb adófizetők névsorának megállapi-

TÁRCZA.

Uti rajz.

San-Franciskó, 1884. szept. 30.

Hosszu szárazföldi kóborlás, két és félnapi tengeri ut után itt vagyok végre az aranyország sokat emlegetett hirneves fővárosában. Ablakom alatt a bőrzére sietö üzérek léptei hangzanak, a levegőt a chinai negyed kakasainak kukorikolása tölti be, elvegyülve a szekerek és kocsik zajában, arra a definiálhatlan hangzavarra, mit a modern nagy városok zajának lehetne elkeresztelni.

Mert hogy San-Franciskó modern város, ki tagadhatná. A könyvárusok kirakatában alkalmam volt látni egy képet. Szerény falut ábrázol, ha ugyan annak lehet nevezni azt a pár bokrok közé elbujt kunyhót, mely a különben puszta hegyoldalon látszik, a hegy lábát tenger mossa, melyen pár halászbárka uszik. A kép alá irva „San-Franciskó“ 1847. Azon 35 év alatt, mely alatt a szerény kis falu, — Buena-Yerba jó fü — volt akkor neve, a sok tekintetben világhirü San-Franciscóvá nőtt eseményekben gazdag e városra nézve. 1848-ban, midőn az első aranyat fölfedezték Californiában, lakossága csak ezer lélekből állott. Az arany mesés bőségének hire világgá szállt s két évre rá San-Franciskó lakossága már 25 ezer volt. A számszerü gyarapodás azonban az erkölcsök végtelen meglazulását vonta maga után. A tömérdek kalandor, szerencsevadász, becstelen nők egész serege, mely Californiába gyült a világ minden részéből, alig volt jobb egy organisálatlan rablóbandánál. A játékbarlangok orgiái közt a gyilkosságok nem voltak ugyszólván feltünők sem, sőt fényes nappal lövöldözték le egymást és persze becsületeseket is az aranyvadászok. A corrumpált igazságszolgáltatás mellett a gyilkos rendesen büntetlen maradt.

A tisztességes polgárok kénytelenek voltak az önsegélyhez fordulni, az általuk szervezett vigélauce commiték rövid időn felkötöttek egy csomó gazembert, a többi aztán vagy megfutott, vagy jobbb utra tért. Ma már — a tüzeket kivéve — nincs mit panaszkodni a vagyon biztonság ellen. A boltokat éjen át sem védi rendesen egyéb a nagy üvegtáblákon kivül, vas vagy faajtókat ritkán alkalmaznak, de benne folyton ég a gáz, hogy a hivatlan vendég jöttét megláthassa a rendőrnek figyelmes szeme.

Portland felől jöve a „Golden Gate“ — arany kapun — átjutottunk San-Franciscóba, igy nevezik t. i. azt a nem épen tágas nyilást, mely a san-franciskói öblöt összeköti a csendes oceánnal. Az öböl maga igen szép. Köröskörül apró városok és faluk fehérlő házai élénkitik a partokat, a félsziget keleti oldalában völgy és hegyen San-Franciskó házai, aloe és myrthus övezte villái, bankjai és templomai állanak. A kikötő telve hajókkal, mindenütt élet és mozgalom. A nagy gőzkompok egyik vonat utasait a másik után hozzák be a városba, levén S.-Fr.-nak csak egy pályaudvara; angol vitorlások szénnel megrakodva jönek Ausztráliából, hogy vigyenek cserébe buzát Liverpoolba. A „Mariposa“ épen most szedi horgonyait s fölös számu copfos utasai elárulják, hogy Chinába indul. Mily könnyü lenne már innen a földet körül hajózni!

Elmondva azt, hogy California főváros modern város, nem kell sok szót vesztegetni arra, hogy vannak fényes palotái, gazdag bankjai, hogy a lakosság vagyonosabb része a várost környező homokban is tudott teremteni magának, zöld pázsit és myrthusok, pálmákkal diszitett kellemes otthont. E mellett lakosságához nézve kétségkivül az unió legélénkebb és legkellemesebb városa is.

Az első alapitók spanyolok voltak, ezeket azonban vagy elmosták a következett évtizedek változásai, vagy elvegyültek az angolul beszélő tömegben, mely minden felől ide gyült. E két nemzetiségen kivül van itt vagy 50,000 német, aztán franczia, olasz, svéd, sőt még mintegy 60—70 magyar is.

A magyar egyletet némi utánjárás után a Keanny Street 417. sz. a. sikerült fölfedeznem. Szerény kis helyiség; jól esett látnom mégis, hogy a kiköltözöttek jobbjai kegyelettel tekintenek a távolból is elhagyott honuk felé.

San-Franciscoban különben más is emlékeztet hazámra, illetőleg annak fővárosára, t. i. a por.

Mint érintettem, a várost valódi homokhegyek övezik, a melyek finom porát fölkapja a legkisebb szellő, elboritva vele az arany város boldog lakóit, nem illenék azonban meg nem vallanom, hogy Budapest utczái sokkal rendesebbek, épitkezés, kövezet szóval minden tekintetben. Ily apróságokra az amerikai nem ér reá, az nem üzlet, neki pedig egyébre nincs ideje. Innen van aztán, hogy villannyal világitott utczákon majdnem nyakig esünk a sárba: „együtt mélység és magasság!“

Az aranyvilágnak különben vége. A bányák részben már ki vannak meritve, részben pedig müvelésük alig jövedelmez. E helyett más irányban müködik az éles szemü amerikai. California ma Èszak-Amerika egyik legnevezetesebb buza termelő állama, s ha piaczai oly távol nem volnának még nagyobb tevékenységet fejtene ki ez irányban. E mellett gyümölcseivel szőlő, alma és körtvékkel elboritja az egész Uniot, sőt bádog dobozokban sokat küld Európába is. Ma már az arany helyet ez vált gazdagságának főforrásává s ez kétségkivül állandóbb is lesz, mint az első volt.

Egyike az első californiai szőlős gazdáknak Haraszty bácskai földbirtokos volt, ő honositá itt meg a bakatort. Fiainak egyike Árpád, nagy borkereskedő és pezsgőborgyáros San-Franciscoban, a másik Attila Sonoma város polgármesre, a harmadik Béla vasuti hivatalnok Arizonában; a néven kivül azonban mi sem magyar már rajtuk többé, bár mint „honfitársukat“ elég szivesen fogadtak.

San-Frisconak, a mint a röviditni szerető amerikai e várost nevezi, legérdekesebb a chinai negyed. Magában a városban lakik legalább 40.000 a mennyei birodalom fiai közül, s ezeknek nagy része egy aránytalanul szük térre összezsufolva él, mintha itt ép oly szüken volna a tér mint otthon. Miután e nép végtelenül ragaszkodik szokásaihoz, itt ép ugy lehet őket tanulmányozni mint hazájukban.

Itt ép ugy borotválják fejüket s fonják hosszu czopfba megmaradt hajukat, ugyanazon szabásu és szinü ruhákat viselik mint hon, a nők ép ugy hosszura növelik körmeiket, festik pirosra, feketére szemöldeiket és arczukat; a mit csak lehet azt mind Chinából importálják, sőt ha igaz, még meghalni sem akarnak ez idegen földön, s az a melyik érzi a halál szelét, siet haza meghalni. E mellett kevéssel beérik s bizonyos munkákban, kertészet és házi teendőkben felülmulhatlanul ügyesek és pontosak. Kevés igényük levén, olcsóbban dolgoznak az élvezni szerető amerikainál s főleg ezen körülmény volt az, minek folytán a congressus két év előtt a további kivándorlást betiltotta. A liberalismuson könnyen tultette magát a szabadságszerető köztársaság ott, hol arról volt szó, hogy saját polgárainak munkáját védelmezze a betolakodó félelmes versenytárs ellen.

Egy sétát tenni a dunapart vagy Jackson-streeten, főleg estve, igen érdekes dolog; a házak még amerikai stylben épültek, a khinaiak azonban folyosók és terrasseokkal még szükebbé tették a különben sem tágas utczákat. Kereszten kifeszitett zsinegeken mindenféle szinü és nagyságu lampionok égnek. Ezek alatt a félsötét sikátorokban, mint a hangyaboly nyüzsög a sok khinai, értekezve előttünk érthetlen nyelvükön.

tásán kivül alig volt más tárgy jelezve előre, — több mint 60 megyebizottsági tag jelent meg.

A közgyülést Fáy Gusztáv főispán 9 és fél órakor megnyitván, Bornemisza László megyei t. főjegyző felolvasta az igazoló bisottság jelentését, melyszerint a legtöbb adót fizetők névsora a felszólamlások figyelembe vétele folytán végleg megállapittatik. Ujabb intézkedések szüksége halálozás és változás folytán csak is a feledi és rimaszombati csoportban forog fenn, minthogy az elsőben Polos Mihály elhalt, Molnár József pedig, valamint a rimaszombati választó csoportban Horváth János a legtöbb adót fizetők közé léptek. Az ekként üresedésbe jött helyek választás utján eszközlendő betöltésére november hó 10-ik napja tüzetett ki. Elnökök lesznek a választásnál: Rimaszombatban Csider Károly. Feleden Sárközy Gyula.

A belügyminiszter a megye költségvetését az 1885-ik évre tudomásul vette, mely a főszámvevő és pénztárnoknak adatott ki.

Olvastatott Sárosmegyének lapunkban is szellőztetett inditványa, mely nemcsak elfogadtatott, de hason szellemü felirat készitése kimondatott.

Dobsina városa tekintettel a rendkivüli sok kiadásra 10000 frt póthitel engedélyezését kéri, mi a felhozott érvek alapján engedélyeztetik.

Némi vitát idézett elő Nagy-Röcze városának azon eljárása, hogy a megye utólagos jóváhagyása reményében 150000 frtért a börzei árfolyam hullámzásának kitett arany papirjáradékot vásárolt azon oknál fogva, mert az emlitett összeg igy volt legjövedelmezőbben elhelyezhető, ezen felül vett rima-murány-salgó-tarjáni részvényeket 12.500 frt értékben, 30000 frtot pedig az épitkező Rimaszombat városánál helyezett el 5%-tólira

A közgyülés határozott rosszalásával annak, hogy az ily nemü eljárást szabályozó 130-ik §. meg nem tartatott, s hogy börzei hullámzásnak alá eső értékpapirokba helyeztetett el a város törzsvagyona, ez eljárást most nem kifogásolja, de utasitja a képviselő testületet, hogy az akként vásárolt 150000 frtnyi aranypapirjáradék kedvező körülmények között beváltatván, teljesen biztositott és sorsolás alá eső értékpapirok vásároltassanak. A rima-murány-salgó-tarjáni részvények vásárlása, valamint az 5%-re elhelyezett 30000 frt teljesen biztositva lévén, helyben hagyatik.

Olvastatott Dobsina városának több rendbeli adás-vevési szerződése, mely részben jóváhagyatott, részben pedig bővebb felszerelés végett visszaadatott.

Török László főszámvevő jelenti, hogy Rimaszombat város költségvetési mérleget az 1882—83. évekre, felülvizsgálta s kifogástalanoknak találta, mi tudomásul vétetett.

Fillér község adás-vevési szerződése, minthogy teljesen felszerelve nem volt, pótlás végett visszaadatni rendeltetett.

Nagy-Röcze városában egy közhaszonra felállitandó faraktár épitése engedélyeztetett s 11 db adás-vevési szerződése megerősittetett, mig egy pótlás végett visszaadatott.

Olvastatott a belügyminiszternek leirata, mely a megyére vonatkozó szabályrendeletet megerősiti.

Olvastatott Nógrádmegyének átirata, mely az anyakönyv vezetésnek czélszerübb módját s az itt elkövetett visszaélések orvoslását tárgyazza. A megye e feliratot nemcsak pártolja, de a képviselőházhoz hason szellemü feliratot is intéz.

Nagy-Röcze polgármestere 12 drb adás-vevési szerződést mutat be, melyek közül 6 drb megerősittetik, 6 pedig pótlás végett visszaadatni rendeltetik.

Olvastatott a „Rimaszombati takarékpénztár“ igazgatóságának kérelme, mely szerint tekintettel arra, hogy a gabonafélék ára nagyon leszállt, sőt még igy sem lévén értékesithető, a pénzintézeteknél tulságos nagy a pénzkereslet, min az által lehet és kell segiteni, hogy a megyei pénzek ne vonassanak ki a pénzintézetekből, hanem még az ujabban befolyó összegek is itt helyeztessenek el. Ez eljárást igazolják a mostani gazdászati viszonyok, hogy pedig a megye, mely teljesen biztositott módon — értékpapirok vásárlása által 5%-ira kihelyezhetvén pénzét, — hátrányt ne szenvedjen, az emlitett pénzintézet is hajlandó 5%-et adni az állandóan elhelyezett tőkéktől.

Némi vita után, melyben Csider Károly, Szontagh Bertalan, Gömöry János vettek részt, tekintettel arra, hogy a már bevásárlott értékpapirok convertálása hosszas eljárást és nagy munkát igényel, a megyegyülés abban állapodott meg, hogy tekintettel a fennforgó s a kérvényben felsorolt okokra, a megyének ezután befolyandó pénzei az emlitett pénzintézetnél helyezendők el 5%-re, az eddig vásárlott értékpapirok érintetlen hagyatván.

Ezekután némely kisebb rendü ügy intéztetett még el, mely után elnöklő főispán a gyülést bezárta.

Egy boltszerü helyiség előtt szokatlanul nagy tömeg gyült össze. Némi fáradság után sikerült áthatolnom a tömegen s látni szinről-szinre mi vonzotta ide őket. A boltszerü hely egész szélességében el volt foglalva egymás mellé helyezett asztalokkal, a melyek szines posztóval voltak leboritva. Elől vastag viaszgyertyák égtek, szalagokkal körülfonva, ezek mögött mindenféle szinü és nagyságu, szalagokkal és a chinai szakács-müvészt változatos eszközeivel diszitett tészták és sültek illata szállt ég felé. Jobbra egy zsirtól csepegő sütött malacz fejezte be a kiállitást, mely mögött egy diszesebb ruhába bujt chinai üldögélt apró ministransaival, megtörhetlen nyugalommal szemlélve hol a nyüzsgő sokaságot, hol müvészete productumait.

Tudakozódva e különös pompa okáról, sikerült kitudnom, hogy ez valami Hong Cheu nevü istenség tiszteletére készült s nem sok időre rá az egész közönség felkerekedett s hosszu menetben vonult a nagy sárkányos lobogó előlvitele mellett templomukba, az áldozat bemutatása végett.

Nem kevésbé érdekesek szinházaik, hol egymás hátán, székek és karzatokon ülve százánként gyülnek össze élvezni szinészeik grotesk előadását.

A szinpad aranylag kis hely s a mi coulissáink teljesen hiányzanak. Elől egy nem épen nagy tér a szinészeknek van fenntartva, ezek mögött ül 3—4 zenész, sipjaik és dobjaikkal szünet nélkül rontva a levegőt.

Aztán jöttek ékesen kifestett hölgyek, ruháik után itélve legalább is királynők, lovagjaikkal s vig poharazás nyitotta meg a darabot. De a derült ég hamar elborult. Fülhasitó dob, sipolás és a réztányérok zaja közt a szinpad balsarkából egy óriásnak látszó álarczos alak merült föl, illő kisérettel. Hosszu togája és maskja mindazon képtelen figurákkal volt eltorzitva, mit csak chinai phantasia tud kigondolni és csak chinai kedély élvezni. Erre aztán hosszu szóbeli feleselés következett az óriás és a hölgyek lovagjai között, minek vége az lett, hogy az óriás hatalmas kezével egyenként kimulasztá őket az árnyékvilágból, siralmas zene s az érdekelt némberek siránkozása közt. Mi vége lett a darabnak nem tudom, mert megelégelve a sok gyilkolást s a mennyei birodalom fiai pipáinak pokoli bűzét, siettem a szabad ég alá, hol California csillagai ragyogtak le reám, s a vészharang kongása jelezte, hogy tüz van. Épen hotelemmel szemben levén e látvány, élvezhettem egészében ezt is. (Folyt. köv.)

Milyen legyen a nő?

Egy a szó legnemesebb értelmében előkelő férfiut interwivoltam meg a napokban nőtlensége okairól; — s ő nem minden sajnálat nélkül mutatott egy folyóirat eme vastagon aláhuzott soraira:

„A fényüzés, az urhatnámság azok, miktől egy komoly férfiu leginkább fél. A roppant igények, melyeket korunk hölgyei táplálnak, nagyon sok fiatal embert visszatartanak a házasságtól. Még a szegény leány is, ha férjhez megy oly vágyakkal bir, melyeket betölteni egy gazdag férj is alig képes. Hát még a gazdag!

Ne hajhássza a nő a szórakozásokat és élvezeteket, maradjon a csendes háziasság mellett. A sok estély, bál sok férjet koldus-botra vitt, sokat sirba döntött.

A nő legszebb hivatása az, hogyha a gondok terheivel küzdő férj életét megédesiti nyájasságával, házias békéjével, ha szórakoztatja a napi munkák halmazától kifáradt férjet. Ez a nagy titok, mely egy nő elől sincs ugy elrejtve, hogy ha akarata van, meg ne tudja. Ha ezt birja, lebilincselheti férjét, s nem fog ez családi körén kivül szórakozni. Tudnia kell minden nőnek azt, hogy midőn férje elvette, nemcsak szerelmének hódolt, mely az évek elhaladtával ugy is helyt ad a tartósabb, szelidebb szeretetnek, hanem menedéket akart önála találni a gondok sulya, az emberek önzése és kajánságai ellen. Nincs az a férj, bármily kemény is legyen, a kit a női szelidség, ügyes tapintat magához ne bilincselne.

Legyen a nő valódi anyja gyermekének, ne bizza a cseléd gondjaira, oktassa, nevelje ő maga. Nincs valami megragadóbb kép, mint a midőn az édes anya gyermekeinek körében ül.“

— No, és? — faggattam tovább.

— Ilyen pedig nincs.

— Azaz hogy önnek nincs igaza.

Emberem lovagiasabb, hogysem példákkal akart volna bizonyitani.

De azért . . . van az elmondottakban tanulság is. †

Meghivás.

A „losonczi dalegylet“ által 25 évvel ezelőtt, a Kazinczy-ünnepély alkalmával történt első fellépése és a versenydiadalok emlékeül, a rimaszombati, ez évben diszkoszoruzott dalegylet testületi szives látogatása és közreműködése, valamint a helyben állom. cs. kir. 25. gy.-ezred és Rácz Rudi zenekara közreműködése mellett Losonczon, 1884. november 8-án a sörház ujitott helyiségében és ujonnan épült disztermében tartandó tánczczal összekötött zene- és dalestélyre. — Az alapitó és pártoló tagokra ezen estély rendes és kötelezettnek tekintetvén, arra szabad bemenettel birnak. Nem pártolók számára a belépti dij egy forint o. ért. A zene- és dalestély kezdete 7, a tánez kezdete 9 órakor.

Müsorozat.

1. „Nógrádi induló.“ (gr. Cebrián László ő mlgának ajánlva), szerzé Kovárcz E. — Wetaschek K. cs. kir. karnagy ur vezénylete mellett előadja a katonai zenekar.
2. „Huzzad czigány,“ népdalátirat Huber K.-tól. (Uj.) Wagensommer János rimaszombati karnagy ur vezénylete mellett előadja: a rimaszombati és losonczi dalegylet.
3. „Ábránd,“ Meyerbeer „Afrikai nő“ czimü dalmüvéből Wetaschek K. cs- kir. karnagy ur vezénylete mellett előadja: a katonai zenekar.
4. „Esdeklés, Wusching K.-tól. (Uj.) előadja a losonczi dalegylet. A tenor magánrészt énekli Belágh L. egyleti tag.
5. „Falu végén kurta kocsma,“ férfikar Wusching Konrádtól. Előadja a losonczi dalegylet, a baryton magánrészt énekli Zólyomi Jenő egyleti tag.
6. „Fekete gyémántok“ keringő, szerzé és hangszerelte Kovárcz Emil. — Wetaschek K. cs. kir. karnagy ur vezénylete mellett előadja a katonai zenekar.
7. „Viharban.“ férfikar Dürner A.-tól. Előadja a rimaszombati és losonczi dalegylet.
8. „Egyveleg,“ a legujabb operettékből. Wetaschek K. cs. kir. karnagy ur vezénylete mellett előadja a katonai zenekar.
9. „Suhog a szél.“ magyar müdal férfikarra. Irta és a rimaszombati dalegyletnek ajánlotta Kovárcz Emil. Előadja a losonczi dalegylet.
10. a) „Honfi bucsuja, férfikar Heimlől: előadja a losonczi dalegylet.

b) „A köny“ (uj) férfikar Wittől. előadja a losonczi dalegylet. A baryton megánrészt énekli Zólyomy J. egyleti tag.

11. „Fohász.“ férfikar Huber K.-tól. A katonai zenekar kisérete mellett előadja a rimaszombati és losonczi dalegylet. A tenor és baryton magánrészeket éneklik: Huszt L. és Belágh L., Perecz S., és Zólyomy J. urak.

Hirek és vegyesek.

Halálozás. Rimaszombatban a mult hó 25-ikén ismét egy derék, közbecsülésben és szeretetben álló polgár hunyt el Győry Lajos személyében, ki szerettei között 72 éves korában tért meg őseihez. A szerető férj, páratlan apa és nagyapa halálát családján kivül számos tisztelői gyászolják. Nyugodjanak békén porai!

Az ipartestület ugy látszik nálunk is megalakul, miután a helybeli ipartársulatok a czélból kiküldött megbizottai annak szükségét f. hó 29-én tartott értekezletünkben nagyobbrészt elismerték. — Némi nehézségek ugyan még forognak fenn arra nézve, hogy egyik nagyobb, de kevés pénzerővel rendelkező ipartársulat tagjaiért a beiratási dijak, — testületté alakulás esetén — mily módon és mérvben fizettessenek be? de ezen nehézségek sem olyanok, melyeket — kevés jóakarat s ügyhuzgóság mellett — könnyen elháritani ne lehetne, annál kevésbbé tehetjük fel tehát városunk általában értelmes kézmüvesei bármelyikéről, miszerint mostani viszonyaik rendezetlenségéhez, elavult régi szokásaikhoz ragaszkodjanak még most is, midőn a törvény ugyszólva önkotmányzati jogot adott a testületüknek ahoz, hogy legfontosabb életérdekeik ezentul minden irányban megvédve legyenek. Mindenesetre szerencsét kivánunk a kezdeményezők abbeli törekvéséhez, hogy az egyes erők tömöritett müködésével városunk iparos közönsége is megtalálja a szellemi és anyagi fejlődés rég ohajtott eszközeit.

A mükedvelők előadása. A rimaszombati mükedvelő társulat a mult hó 26-ikán tartotta hosszas pihenés után az első előadást. Szinrehozták Berczik Árpádnak „Jótékony czélra“ czimü 3 felvonásos vigjátékát. A darab, mely a tulságosan jótékonykodó nőket mutatja be, nem bir valami kiváló cselekvénynyel, minek folytán élvezetessé tétele nem kis erőbe kerül, hanem ezek daczára bátran elmondhatjuk, hogy a szereplő személyek bátran oldották meg nehéz feladatukat. Az est hősnője mindenesetre Csider Gizella kisasszony volt, ki a szerepelni vágyó nőt Döméné szerepében oly tapintattal és hiven adta, hogy bármily közönség igényeit is kielégithette. Lőrinczy Anna, a falusi magányából egyszerre a nagyvárosi élet szinpadára vont nőt, kiben a hiuság csak most ébredt fel, meglepő hüséggel mutatta be. Tibély Etelka, a befolyására féltékeny s férjével (Wagensommer) örökösen zsémbelő nőt mutatta be oly routin-nal, mely mindenkit meglepett. Lőrinczy Juczika (Hantyné.) Biró Margit (Eszláryné.) Záborszky Vilma (Rozensteinné.) Záborszky Ilona (Gönczölné,) Stirnberg Katinka (Szepsyné) másodrendü szerepeiket a lélek és kedély állapotok hü feltüntetése által tették élvezetesekké. Ugyanez mondható a férfiszereplőkről is, kik között csakis a nőegylet titkárának Putnokynak (Lőrinczy György) van kiváló szerepe. Dr. Veres Samu, mint Adorján Béla, Wagensommer mint Kistelky, Lukács Géza mint Elek helyes felfogás, ügyes alakitással simitották ki a darabnak itt-ott feltünő gyengéit. De ha dicséret és elismerést érdemelnek a szereplők egyenkint és összesen, nem kevésbbé illeti meg ez a rendezőséget sem, s valóban hálásan kell kiemelnünk Lengyel Samu és Törköly József rendezőket, kiknek buzgalma nem kevés befolyással volt az est sikerére. Az előadást tánez követte, mely reggeli 4 óráig tartott.

A gömörmegyei közmüvelődési egyesület a mult hó 27-én délután 3 órakor Szontagh Bertalan alispán ur elnöklete alatt választmányi ülést tartván, az ez alkalommal fölvett jegyzőkönyv nehány fontosabb pontjára figyelmeztetjük lapunk azon olvasóit, kik e hazafias egyesületnek tagjai. Az egyesület megalakitása huzamosabb idő óta vajudott, mig végre abba a stadiumba léphetett, melyben müködését megkezdheti. Az aláirók szép számmal jelentkeztek ugyan, de még mindig kevesen vannak arra, hogy az egyesületnek, a csekély tagsági dij mellett, évenként annyi jövedelmet biztosithassanak, hogy ebből áldásos müködését megkezdhesse. A választmányi ülés tehát beható tanácskozása tárgyává azon módokat és eszközöket tette, melyeknek igénybevételével ugy az egyesületi tagok száma, mint az egyesület pénztára gyarapitható volna. E végből elhatároztatott, hogy mindenek előtt a választmányi tagok száma egészitessék ki ötvenre a lelkészi, tanitói és körjegyzői karból, mint a kik egy ily irányu egyesület lelkes támogatására első sorban hivatvák. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal főleg a protestans papság figyelmét felhivni arra, hogy hatáskörében e minket kiválóan érdeklő egyesület törekvését magáévá téve mutassa meg, miszerint szivvel, lélekkel a magyarosodás és közmüvelődés tántorithatlan hive, mert megyénknek legfiatalabb egyesületével szemben tanusitott eddigi magaviselete arra enged következtetni, hogy a legtöbben az egyesülettől távol szeretnének maradni. Ha ez nem áll, ha ez csak puszta föltevés: ragadják kezökbe a már kibontott zászlót, igyekezzenek bebizonyitani, hogy a prot. papság hazafisága, mely századokon át volt a magyar nemzetiség védbástyája még nem vált fictióvá. — Dapsy V. egyesületi pénztárnok jelentése szerint tagsági és alapitói dij czimén még eddig oly csekély összeg gyült be, hogy a választmány indittatva érzi magát e tekintetben azonnal intezkedni s a dijak mielőbbi befizetésére a tagokat külön felhivni.

Uj emberek. E hó 1-ső napján kezdették el müködésüket a helybeli regálé és vásár bérlői. A fényes nap jeleiből fényes eredményekre következtethetnek, ha adnak a jelekre valamit. Figyelemmel kisérjük őket.

Egy kiváló müvel fog gazdagodni legközelebb egyháztörténelmünk irodalma. Ugyanis Wéber Samu szepesbélai ág. ev. lelkész hosszas kutatás és tanulmány után megirta a szepesbélai egyház történelmét, melyet sajtó alá bocsát. E mü a mennyiben számos s a nagy közönség előtt még eddig ismeretlen eredeti okmányt tartalmaz s felöleli a XVI szepességi városnak is hasonnemü történelmét, becses kutfőül fog szolgálni e városok történelmére vonatkozólag. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Ujkori Diogenes. Előre küldé már hirnökeit a tél, s egy pár dérrel barátságtalankodó hideg reggelen X. X., kevésbé rosz, mint szerencsétlen — pár év előtt még jómódu — polgártársunk alig tudta kilóditani hosszu tagjait a szük oduból, hova éjjelre vonulni szokott. — „Ezen segithetek“, gondolá, s azzal egész nyugodtan szállitott el O. kereskedő udvarából egy kisebb, áruszállitásra használt burkot — vulgo ferschlágot — amiért alkalomadtán kapott is szemrehányást eleget. — „Ugyan érdemes is annyi szóra az az izé — fakadt ki végre emberünk egész méltatlankodással — hát csak kell valamiben tartani a szenynyesemet.“ — „De mikor inge sincs! — „Nem is tudnám mire való lenne nyárban.“

Felsőbb hatóságok elvi jelentőségü határozatai.

A m. kir. pénzügyi közigazgatási biróság f. évi 954. sz. alatt következő határozatot hozott:

Midőn alsóbb pénzügyi hatóságok, a felek felebbezéseit alaki hiányok miatt utasitják el, ha a fellebbező felek az alaki hiányok pótlásával törvényszabta időben ujabb kérvényt adnak be: ez az alaki hiányok pótlásával beadott ujabb kérvény az alsóbb hatóságok visszautasitó végzése elleni fellebbezésnek

nem tekinthető s ily esetben az alsóbb kir. pénzügyi bíróságok által az ügy érdemében határozat hozandó.

A m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter azon kérdésre, hogy iparhatósági biztossá ki választható? a következő elvi határozatot hozott:

Iparhatósági biztos lehet maga a szolgabiró is, vagy helyettese, avagy más tisztviselő, esetleg oly független állásu más polgár, a ki az ipartestületnek nem tagja.

A m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter azon kérdésre, hogy az ipartestület alakitásában, mely iparosok, továbbá nők és kiskoruak miként vehetnek részt? a következő elvi határozatot hozott:

Az ipartestület alakitásában az ipartörvény 124. §-a értelmében részt vehetnek mindazon iparosok, kik az illető város vagy község területén állandóan laknak, képesitéshez kötött mesterséget üznek és vagy iparigazolvánnyal birnak vagy kimutatni képesek, hogy a mesterséget már az 1872. VIII. t. cz. életbeléptetése előtt önállóan üzték, tekintet nélkül arra, vajjon előfordulnak e az illető kereskedelmi és iparkamara jegyzékében.

A képesitéshez kötött mesterséget üző özvegyek személyesen vehetnek részt az ipartestület alakitásában, a kiskoruak pedig törvényes képviselőjük által.

A m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter arra vonatkozólag, hogy a nem helyben lakó iparosok (kereskedők) árusithatnak-e pálinkát a heti vásáron? a következő elvi határozatot hozta:

A pálinka sem élelmi szernek, sem kerti vagy mezei terménynek nem tekinthető, miért is annak heti vásárokon való áruba bocsátására az 1884. XVII. t. cz. 50. §-a értelmében csak a helyben lakó iparos van jogositva.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelmügyi miniszter, mint értesülünk, valamenyi törvényhatósághoz a következő körrendeletet intézte:

„Kérdés merülvén fel az iránt, vajjon a 1848. XVII. t. cz. intézkedései a nyomdaiparra is kiterjednek, tudomás és megfelelő alkalmazkodás végett a következőkről értesitem a törvényhatóságot. Az 1884. XVII. t. cz.-ben foglalt ipartörvény minden tekintetben a nyomdákra is talál alkalmazást, s ezen felül reájok még az 1884. XVIII. t. cz. illető intézkedései is irányadók. Tehát az, ki nyomdát akar felállitani, tartozik mindenekelőtt az 1848. XVII. t. cz. 4. §-a értelmében az első foku iparhatóságtól iparigazolványt szerezni, s ezen igazolvány bemutatásával az 1848. XVIII. t. cz. 37. §-a értelmében az illető törvényhatósági elnöknél jelentkezni. A többször idézett 1848. XVIII. t. cz.-ben foglalt sajtótörvény csak azon külön viszonyokat szabályozza, a melyek a nyomdászt mint a sajtószabadság tekintetéből megkövetelt felelős vállalkozót illetik, és egészen mellőzi azokat a viszonyokat, a melyek a nyomdánál mint ipari vagy kereskedelmi vállalatnál épugy, mint minden más vállalatnál előfordulnak, ezekre nézve világosan más törvényekre utal. Igy a nyomdavállalat megkezdésénél a törvényhatóság elnökénél való jelentkezés feltételeül tüzi ki azt, hogy az illető az akkor az affele vállalatokra nézve érvényes 1840. XVI. t. cz. (a kereskedőkről) 1. és 2-ik fejezetében foglalt rendeleteknek eleget tett. Minthogy pedig az 1840. XVI. t. cz. helyébe nagyobbrészt az 1884. XVII. t. cz. lépett, ennek intézkedéseit a nyomdákra nézve is irányadóknak kell venni."

A. m. kir. pénzügyminiszterum f. évi 58249. sz. körrendeletével értesiti valamennyi pénzügyi hatóságot, hogy a fennálló kereskedelmi középiskolák s köztük a Porges-féle tanoda Pécsett, a főgymnasiumok- vagy főreáliskolákkal egyenrendüeknek tekintendők s igy ez intézetet sikerrel végzett növendékek az 1883. I. t. cz. 17. és 18. §§-ai értelmében a számvevőségi és pénztári szakban alkalmazhatók. Ugyanezen t. c. egyéb szakaszai szerint a kereskedelmi középiskolákat bevégzett tanulók a szoros értelemben vett kereskedelmi pályán kivül alkalmazást nyerhetnek mint tisztviselők a postai szaknál, a kezelési szaknál és a zálogházaknál. (M. K.)

Irodalom.

Nemzeti fejlődésünk.

A legnagyobb magyar mondta: Magyarország nem volt, hanem lesz!

Mennyi csapás érte hazánkat, mióta e röpke szavak szájról-szájra jártak, de azért, kik a haza javát szivükön hordták, nem csüggedtek el, a dermesztő nyomás nem pusztithatta ki a jobb jövőbe helyezett reményt! És e remény valósult!

Mily mozgalmak támadtak, mióta magunk intézzük belügyeinket! Ott, hol ezelőtt husz évvel lomha társzekér döczögött tova a rosz utakon, most gőzparipa száguld villámsebességgel tova és alig van hazánkban nevezetesebb vidék, melyet vasutak ne hálóznának, magyar hajók szelik át a világ tengereit és hordják szét a magyar terményeket. Népnevelési ügyünk is óriási lendületet vett és népiskoláinkban majdnem mindenütt magyarul oktatják a gyermekeket. Az alakulandó magyar oskolaegyletek eléggé tanusitják az élénk mozgalmat, mely ez irányban megindult. A kereskedelem és ipar virágzásnak indult és a jövő évi kiállitás tanuságot fog tenni az ez irányban történt fejlődésről.

Szépirodalmunk terén is üdvös mozgalmak mutatkoznak, mióta az irói jogot védő törvény életbe lépett és a külföldi férczmüveket rosz forditásban terjesztő vállalatok lassankéni tünedezni kezdenek.

Tekintsük azonban a jobbakat minő: az „Ueber Land und Meer" „Gartenlaube" és más ezekhez hasonló képes folyóiratok, itéljünk elfogulatlanul és hasonlitsuk össze az ilynemü magyar vállalatokkal, mit találunk az ily képes lapokban? jó képeket, melyek azonban nem magyar jellegüek és . . . laza tartalmat, mely nem müveltet, és legtöbb esetben nem is szórakoztat, . . Hiába kutatnak az anyák, nem találnak olyat, melyet aggodalom nélkül adhatnának serdülő leányaik kezébe; pedig hiába neveljük jól gyermekeinket, olvasás nélkül — annak idején — valódi müveltséget sohase nyernek, mert az oktató, erkölcsös olvasmány adja meg a jó nevelés mázát.

Egy uj csillag támadt szépirodalmunk egén, mely hivatva van arra, hogy e hiányt pótolja és kiszoritsa a hazánkat sok ezer példányban elárasztó német folyóiratokat. Ez a csillag a „Gondüző" czimü szépirodalmi heti lap, mely Székely Aladár kiadásában, Mártonffy Frigyes szerkesztése mellett október elején Budapesten megjelent.

Figyelemmel tanulmányoztuk a kitünő hetilapnak eddig megjelent számait és nyugodt lelkiismerettel állithatjuk, hogy hozzá hasonló szépirodalmi heti vállalat eddig még nem jelent meg.

A vállalkozó ügybuzgó kiadó czélul tüzte ki magának, hogy lapjában kizárólag első rendü iróink remekeit közölje, mostanig hiven teljesitette programmját és áldozatkészsége kezeskedik arról, hogy ezentul is ragaszkodni fog hozzá. A „Gondüző" közleményei tősgyökeres magyarsággal irvák, tanulságosak és erkölcsi alapon s az irodalmi szinvonal magaslatán állanak. Az eddig megjelent számokban találkozunk P. Szathmáry Károlylyal, Komócsy Józseffel, Kiss Józseffel, Mikszáth Kálmánnal, Margittay Dezsővel, Kazár Emillel, Dr. Szinlay Jánossal stb.

Üdvözöljük a vállalkozó kiadót és szivünkből kivánjuk, hogy az annyi áldozattal elvetett mag megteremje gyümölcseit, szoritsa le az erkölcsöt rontó laza olvasmányokat, mulattatva oktasson, nemesitse a szivet és tisztán tartsa az erkölcsöket.

Meg vagyunk győződve arról, hogy a nagy közönség méltányolni fogja e nemes törekvést és hisszük, hogy a „Gondüző" nemsokára egyetlen magyar család asztaláról se fog hiányozni! -- Csak előre! **Nemo.**

CSARNOK.

A fekete golyó.

Egykor X városon utazva keresztül épen halottak napján, meglátogattam a köztemetőt. A fényes kivilágitást, a fel- s alálhullámzo tömeget olyannak találtam, mint mindenütt. Hiuság és emberek. — Két siremlék mégis megragadta figyelmemet; az egyiket egy müvészi faragásu oszlopot, száz meg száz lobogó láng tett ragyogóvá, hogy annál komorabbul tünjek fel nehány sorral előtte a nagy fekete golyó, mely egy gondosan ápolt, de sötét sir fölé volt helyezve. Önkénytelenül gondoltam az ellentétre: mintha csak összefüggés volna közöttük. Nem is csalódtam.

Szállásomra térve kisérőm igazolta feltevésemet. Ugy mondom el, a mint tőle hallottam.

„E város közönségét megdöbbentő szerencsétlenség riasztotta fel egyhanguságából 185* évi május 15-én.

L. az ünnepelt, a kifogástalan jellemü, gazdag, majdnem fejedelmi rangra hivatott nagy ur, férfikora delén, átlőtt kebellel, szétdult arczvonásokkal, élettelenül feküdt munka-asztala mellett. — melyen csak e nehány szót hagyta hátra:

„Öngyilkos vagyok. Özvegy N. asszonynak s gyermekeinek évi 3000 frtot hagyok életük egész tartamára. Ez végrendeletem."

Senkisem hitt az önvádnak; — annál könnyebben véltek erőszakos gyilkosságra, gondolhatni, de mindenik feltevéshez hiányzott a biztos alap; a találgatások biztos nyomra nem vezettek, gyanuba venni senkit sem lehetett. — Azt, hogy N. asszony e napon nem tette meg szokott napi bevásárlásait a boltban, a piaczon, sőt a következő napokon sem, ez esettel összefüggésbe hozni kinek jutott volna eszébe? Kevesen ismerték. Sötét, egyszerü öltözéke, mindig fátyolozott arcza, zárkozott modora eltávolitott tőle minden kiváncsi közeledőt. Koldusok, szegények rebesgettek ugyan valamit jelentékeny adakozásairól, melyeket leginkább a hó elején gyakorolt, de ki hitte volna nekik, mikor az adóhivatalnál csak igen kis nyugdijt vett fel havonkint, s a szomszédok igen jól tudták, miszerint folytonosan dolgozik, varr, elég gyakran éjjel is. — Különben két gyermekét gondosan nevelte, de közelebbi viszonyukról ezektől sem lehetett kitudni valamit. Arról meg már alig emlékezett valaki, hogy e családot L. ur — mint igen sok helyen tette — meglátogatta avagy segélyezte volna.

Végre is a nagy halott nagy fénnyel lett eltemetve, gyászt öltött érette minden ismerőse; hanem a törvény, a közönség is elégtételt követelt. — Ez sem váratott sokáig magára.

Nehány nap mulva már végtárgyalás lett kitüzve, mert a tettes önként jelentkezett, még a gyilkosság napjának reggelén; beismerés, tanuk, bünjelek szóllottak ellene, — azonban a tett erkölcsi indokait nem sikerült felderiteni; e tekintetben hasztalan volt biró, védő minden fáradozása; de a közönség utolsó pillanatig még azt sem tudta, hogy kire nehezült a szörnyü vád. — Az általános érdeklődés zsufolásig megtöltötte a tárgyalási termet.

Midőn vádlottat, egy feketébe öltözött női alakot, bevezették, leirhatlan morajjal fogadta a közönség; hanem a mint arczáról a fátyolt felvetette, majdnem megkövülten bámultunk egymásra, mintegy kérdezve: ki lehet e nő? hiszen ez szebb mint Rafael Madonnája! Nehányan félénken, megdöbbenve sugák szomszédaiknak. „Ez N. asszony, kiről a végrendelet szól."

Kihallgattatása, a tett körülményes elbeszélése után az állmügyész 10 évi fegyházbüntetést kért reá.

— „Mert ilyen büntettel szemben — igy végzé szavait — noha vádlott önként jelentkezett, előélete tiszta, az enyhitő körülményeket tulbecsülni annál kevésbé lehet, mert az áldozat utolsó intézkedéséből jogosan arra lehet következtetni, hogy annak személyével, habár erre nézve vádlott minden felvilágositó adatot megtagadott, olyan viszonynak kellett fennállania, mely kivétel nélkül feltétlen tiszteletre érdemes mindenki részéről."

Ez utolsó szavaknál sötét pir futotta be vádlott eddig márvány hideg fehér arczát, s ott ült, mig szavai elhangzottak. — A vád és védelem szóváltásait mellőzöm.

Midőn vádlottnak adatott át a szó, hangja, mint lélekharangé fájdalmasan verte fel a perczekig tartott némaságot. — Valami nyomasztó érzés nehezedett minden hallgatóra. — Szinte megijedtünk, midőn halk, de tiszta, nyugodt, minden szenvelgéstől ment szavainak hangot adott.

„Tekintetes törvényszék! A vádhatóság és védő beszéde után megnyugszom biráim bölcseségében. Ha az, kit megöltem, nyugodtan fekszik le sirjába s nem tolakodik e birói szék elé, hogy végrendeletével bemocskolja özvegységemet, gyermekeim tiszta nevét, nyugodtan fogadám vala még a hóhér pallosát is. — Ó az az ember jól számitott. Ime hivatalos ajkak hirdeték a világnak, hogy e végintézkedés köztem és közötte olyan viszonyfeltételez, mely részemről legalább is tiszteletet érdemelt. Ez iszonyu tévedést földeriteni most már anyai kötelességem.

Tizenöt évvel ezelőtt férjem, még nem is jegyesem, uradalmi irnok, s L. már akkor magas állásában uradalmi igazgató, mindkettő nőtelen, utóbbi távol rokonság jogán, házunkat látogatta. — Ismertem L. szenvedélyességét, s azért kerültem. Hanem egy alkalommal egyedül talált s ezt sértően tolakodó viseletre használta fel. Az irnok ép váltságos pillanatban lépett be s én felindulástól remegve futottam hozzá kérni, hogy mentsen meg ez ember zaklatásaitól.

— Igazgató ur, — férjem szavait idézem — viseletét csak ugy lehetne megbocsátani ezuttal, ha czélja lenne a kisasszonyt nejévé tenni. Akarja-e ezt vagy nem?

— Én!? — szólt amaz majdnem gunyosan — hivatásom miatt sem tehetem.

— Ez akadályt könnyü elháritani. Akarja-e vagy nem?

— Nos hát nem akarom! szólt daczosan az igazgató.

— Ez esetben tekintse Terézt jegyesemül. Ön és én pedig leszámolunk még ma.

Egyszerre távoztak. Hogy azután mi történt köztük, azt most már gyanitani lehet, én csak tiz év mulva tudhatám meg egész borzasztóságában.

Menyegzőm után minden vágyam teljesülve, boldogságunkból mi sem hiányzott. Férjem gyors előléptetésben részesült, az uradalomnál csakhamar intéző lett. Az utóbbi előléptetés örömére kis társaság volt nálunk s hogy ismét meglepetésben részesüljünk, a postával este kis hosszukás doboz érkezett. Egy igen csinos, gazdag kiállitásu revolver.

Reggelre özvegygyé lettem. Férjem megmérgezte magát. Két levelet hagyott hátra, egyiket nekem, másikat orvos barátjának. Halála okául agyszélhüdés lett hivatalosan megállapitva.

A temetés után igyekeztem gondolataimat rendezni. Átnéztem férjem irományait. Egy kis fehér lap csakhamar szálat adott kezembe, hogy a zürzavarban eligazodhassam. — E fehér lap egyik oldalán csak e szó: „Halál" a másikon az év és nap, melyen férjem elhunyt. — Azonnal a dobozra gondoltam. Érintetlen volt benne a fegyver s a cső előtt papirba burkolva egy kis fekete golyó, mely a csőbe illett. Mindkettő ott fekszik a törvényszék asztalán. — A papirburok a másikkal azonos, még e szót rejtette magában: „Élet." — A fegyver agyáról ragyogó „L" betü vigyorgott reám, hogy a gonosztevőt egész irtózatosságában lássam magam előtt, a mint egyik kezével fegyvert nyujt az öngyilkos felé, mig a másikat szenteskedően nyujtja az égre.

Gyász éveim elején meglátogatott s ujra ostromolt; képes lett volna sárba keverni becsületemet, de most férjem helyett megvédett a pisztoly, melyet e naptól fogva sohasem hagytam el magamtól. Látogatását nehányszor ismételte, végtelen szerelmével igazolva magát, mig egyszer s mindenkorra kiutasitottam. — Utolsó szavaival segélyt igért gyermekeim részére. „Jól van -- válaszolám — ha lesz átkozott pillanat, melyben reászorulunk, akkor felkeresem.

E naptól kezdve minden hóban tetemes összeg érkezett. Ismerve forrását, a szegények között osztottam ki utolsó garasig.

Öt évig éltem ezentul csekély nyugdijamból s abból, mit kézi munkámmal kerestem. Fiam, leányom 15—14 évessé lett; további neveltetésükről minden áron gondolkodnom kellett; de igyekezetemnek csak annyi sikerült, hogy az intézetben féldijra vétettek fel, további dijmentességük előhaladásuk minőségétől lett felfüggesztve. Ha utolsó darab ruhámat eladom is, nem tudhatám fedezni a kiadás első részletét sem. — Most megkellett történni a rám nézve legiszonyubbnak. — Azt az embert, kit vérem minden cseppje gyülölt, felkerestem. Szemeiben egy vad állat éhes öröme villogott elém. Emlékeztettem igéretére, az átkozott pillanatra, melyben nagylelküségéhez fordulni kénytelen voltam gyermekeim érdekében. Megigérte segélyét . . . azután karjai közé szoritott, suttogva fülembe szégyent és kárhozatot, melytől irtózva kellett elfordulnom s mert másként nem menekülhettem előle — — — — megkellett halnia.

Igy történt."

Egy mély általános sohaj a hallgatók soraiban; ez volt az erkölcsi törvényszék felmentő itélete;

N. asszonynak pedig megkegyelmezett a király.

Most mindketten künn feküsznek; egyik a kivilágitott, másik a sötét emlék alatt.

Ez ugyan régi történet, de azért ma is igaz hogy:

„Nem minden arany, a mi fénylik." **K. d. V.**

Hivatalos közlemények.

Értesités.

351. sz. — A kir. angol nagykövetség utján a magas miniszterium használat végett megküldötte a kereskedelmi kamarának azon jelentés egy példányát, melylyel Mo Dorigall árak az indiai buzával tett őrlési, sütési kisérletet, nemkülönben a tett összehasonlitásokat illetőleg előterjesztettek.

Ezen érdekes jelentés a kamara hivatalos helyiségében megtekinthető.

Miskolczon 1884. október 20.

A kamara elnöksége.

Értesités.

353. sz. — Az 1884. évi XVII. törvényczikkbe iktatott ipartörvény 79. §-a értelmében a törvény kihirdetése után hat hónap alatt minden iparos tartozik az iparhatóságnál tanonczait lajstromba vezetés végett bejelenteni.

Ugyancsak az idézett törvény 110. és 111. §-a értelmében ugyanazon idő alatt, tehát legkésőbben folyó évi november hó 21-éig minden iparos és gyáros tartozik segédeit és munkásait a lajstromba vezetés és munkakönyv kiállitás végett az iparhatóságnak bejelenteni.

A törvény ezen rendelkezését az érdekeltek tudomására hozzuk s felhivjuk, miszerint törvényszabta kötelességüknek a kitüzött határidőig eleget tegyenek.

Miskolczon 1884. évi október hó 23-án.

A kamara elnöksége.

Értesités.

350. sz. — A nagyméltóságu cs. kir. hadügyminiszterium megküldötte alólirt kamarának azon ruházat és egyéb felszerelési tárgyaknak jegyzékét, melyeket a cs. kir. hadsereg részére ajánlat utján fognak beszereztetni.

E jegyzék a kamara hivatalos helyiségében megtekinthető. Az ajánlatok elfogadása esetén kötendő szerződés feltételei iránt a kamara elnöksége szivesen nyujt felvilágositást.

Miskolczon 1884. évi október 22-én.

A kamara elnöksége.

Rozsnyói járás szolgabirájától.

Pályázat.

2504. sz. — a rozsnyói járás területén dernői székhellyel rendszeresitve levő körorvosi állomásra ezennel pályázat nyittatik. Ezen állomás javadalmazása a következő: 1) gr. Zichy Ferráris Bódog által évenként fizetett 150 frt. 2) a dernői vasgyár bánya-társulat társládája által fizetett évi 200 frt. 3) a kraszna-horka-várallyai uradalom által fizetett 100 frt, 4) az egészségügyi körbe tartozó 10 község által fizetett 500 frt. végre 5) természetbeni lakás. A megválasztandó körorvos tartozik kerületét minden hóban legalább egyszer bejárni, a szegényeket, ugyszintén a gr. Zichy Ferráris Bódog dernői vasgyári s k.-h.-várallyai uradalmi tiszteket és gyári munkásokat dij nélkül gyógykezelni, másoktól nappali látogatásért 20 kr., éjjeliért 40 kr. dijt követelhet, fuvart szinte a gyógykezelt tartozván adni. Kellőleg felszerelt pályázati kérvények f. évi november 15-én annál bizonyosabban beadandók alulirotthoz, mert a későbben beérkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Rozsnyó 1884. október hó 8-án.

Kubinyi, szbiró.

Felelős szerkesztő: **Bodor István.**

Nyilttér.*)

9. **Egy magyar tisztviselő nyilatkozata.** Árvaváralja (Árvamegye), 1884. április 25. Brandt R. gyógyszerész urnak Zürichben. Engem, mint sokat ülő életmódhoz kötött tisztviselőt, gyötrő aranyeres bántalmak leptek meg, melyekben mindenféle gyógyszerek használata daczára huzamosabb ideig szenvedtem, mig végre az ugynevezett svajczi labdacsok használatában kerestem szabadulást bajaimtól, s e czélomat szerencsésen el is értem, mert már a legjobb eredménynyel dicsekedhetem, melyért fogadja ön leghálásabb köszönetem. Tisztelettel, Lehoczky Antal. — Brandt R. gyógyszerész svajczi labdacsai a magyarországi gyógyszertárakban kaphatók. Egy doboz ára 70 kr. A vételnél ügyelni kell, hogy minden dobozon rajta van-e a fehér kereszt vörös mezőben s Brandt R. névaláirása.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

Alólirottnál Rimaszombatban, a főtéren levő saját házában, hol eddig a főmérés volt, a legkiválóbb asztali és másnemü borok, mindenféle szesz és eczet, folyó évi november hó 1-sö napjától, a legjutányosabb árakon **nagyban** kapható.

Rimaszombat, 1884. október 30.

Weisz Károly.

Eladó birtok.

Mikolcsányban, Gömörmegyében a Jolsva- és Murányvölgyén, egy jól rendezett s gazdasági épületekkel, igavonó és tenyészmarha állománnyal teljesen felszerelt birtok, mely áll 89 hold és 918 négyszögöl szántóföldből, 38 hold és 576 négyszögöl rétből, 56 hold és 87 négyszögöl erdő s legelőből, végre 5 hold és 816 négyszögöl belsőségből, szabadkézből eladó. A feltételek Mikolcsányban alantirt tulajdonosnál megtekinthetők.

Makláry István,
tulajdonos.

1—2

HUSEK FERENCZ

férfi-, női- és gyermek-lábbeliek raktára

Rimaszombatban.

Férfi- és gyermek-csizmák nagybani árulása.

Alólirott ajánlja ujonnan berendezett és gazdagon felszerelt lábbeli-raktárát a t. cz. közönség szives figyelmébe, hol mindenféle lábbeliek urak, hölgyek és gyermekek részére a legfinomabb bőrök és kelmékből, a legujabb divat szerint készitve, igen jutányos áron megszerezhetők.

Megrendeléseket helyben és vidékre, — valamint uj czúg-bevarrást s egyéb javitásokat, egyedül erre alkalmas géppel — pontosan teljesit.

2—3 **Husek Ferencz,** czipész.

Eladó sertés.

Jánosiban, B. L. birtokosnál, kitünő faj 32 darab kocza- és 2 darab kansertés eladó.

Hirdetmény.

A m. kir. debreczeni méntelep Eperjes, Debreczen, Turia-Remete és Rimaszombat osztályainál elhelyezett katonai legénység részére 1885. év január hó 1-től, 1884. évi október hó végeig szükséglendő kenyér biztositása végett.

Folyó év deczember hó 4-én d. e. 10 órakor az itteni méntelep számirodájában, irásbeli zártajánlati árlejtés fog tartatni.

A szükséglet a fentebbi időszakra minden egyes osztály részére körülbelül 18,000 adag à 840 grammos kenyér.

A kenyér az uj előirás szerint két adagonként vetélő (czipó) alakban és 1·680 kilogramm sulyban lesz szállitandó, az ajánlat azonban egy 840 grammos adagra teendő.

Az ajánlat minden minden egyes osstályra külön teendő.

Az ajánlati minta és a többi ajánlati feltételek ugyanazok, melyek a f. évi julius hóban közzétett nagy hirdetményben foglaltattak,

Az 50 kros bélyeggel ellátott és az előirt bánatpénzt tartalmazó ajánlatok „a m. kir. méntelep parancsnokság tárgyaló bizottságának“ czimzendők és a fenntjelölt napig és óráig vagy személyesen, vagy pedig posta utján nyujtandók be.

A szállitási feltételek a helybeli méntelep számvevő irodájában megtekinthetők.

A debreczeni m. kir. méntelep parancsnoksága.

Vendéglőmegnyitás.

Van szerencsém a t. közönség szives tudomására hozni, hogy folyó évi **november hó 1-től** Rimaszombatban

a „Huszár“

vendéglőt több évekre haszonbérbe kivettem.

Midőn ezt tudomásra hozni szerencsém van, felhivom mindazok figyelmét, kik a jó és izletes ételt, finom italt, pontos kiszolgálatot és jutányos árakat kedvelik, szerencséltessenek látogatásukkal.

A vidéki utas közönség pedig feltalálhatja a fentieken kivül még a kényelmes és tisztán bebutorozott szobákat.

Lovak részére jó istálló, széna és zab. Kocsiknak fedett szin.

Magamat a t. városi és vidéki közönség pártfogásába ajánlva maradtam

Teljes tisztelettel **Simon Neitusz,**
vendéglős.

2—3

SZOJKA JÁNOS

gazdasági gépjavitó-mühelye.

RIMASZOMBAT.

Van szerencsém a t. gazdaközönségnek gépjavitó mühelyemet szives figyelmébe ajánlani. Felvállalok — jótállás mellett — **mindenféle gépek** javitását. Gőzgépeknél **uj tüzfalak, tüzszekrények, uj becsövezések, stuczczolások** és **egész felszereléseket** a legjutányosabb árak mellett.

Vidéken teljesitendő javitások is elfogadtatnak.

Ajánlkozom uj szivattyus-kutak felállitására, vagy ezeknek javitására stb. stb.

Végül bátorkodom még ajánlani gazdagon felszerelt

gazdasági gépraktáramat,

hol mindenféle **kézi-** vagy **járgányeséplőgépek, rostak, triörök, hármas-ekék, Howard-féle vasboronák** stb. stb. a legnagyobb választékban — 10%-al olcsóbban mint bárhol vásároltak — kaphatók.

Rimaszombat, 1884. okt. 25-én.

Szojka János, gépész,

Mühely és raktár: temető-utcza 20. szám alatti házban.

2—*

Legujabb tudósitás.

Rimaszombat városa és vidéke n. é. közönségével, de különösen tisztelt vevőimmel szemben vélek kötelességet teljesiteni, a midőn a téli évad beálltával arról van szerencsém értesiteni, hogy a gyári telepekről visszatérve, raktáramat sok oly czikkel bővitettem, a minőket eddig nem tartottam, nevezetesen:

A legfinomabb nő és uri **prágai keztyűk**, selyem- és clott **esernyők**, a legdivatosabb női ruhákhoz szükségelt **gombok, szalagok, csipkék** és **rüschek** minden szinben és minőségben, a legdivatosabb **Krimmer** és **bársony** disz. Jute-, gyapju és chenille **futó-** és **sophaszőnyegek. Kész gyermek posztó ruhácskák** stb., mindezen elősorolt czikkek, melyek városunk üzleti forgalmában hézagot pótolnak, nálam gyári áron megszerezhetők.

Rendes czikkeimmel is meglepő eredményeket mutathatok ezuttal fel, ugyannyira, hogy a legjobb minőségü csikos és piquet **barhetek, calmuk, moldon,** kissebb és nagyobb **téli kendők** szintén gyári áron szerezhetők nálam be.

Divatraktáromra áttérve jogos önérzettel mondhatom, hogy ez valódi különlegességét képezi piaczunknak, mert **ruhaszöveteim, flanelleim** és **nőiruha-posztóim** az utolsó divatnak teljesen megfelelők, fekete és szines **ternókban**, fekete és szines **selymekben** pedig a legjelesebb gyártmányokat tartom raktáron.

Dús raktárt tartok még valódi rumburgi-, creasz- és sziléziai-**vásznakból** 4/4 5/4 8/4 és 9/4 szélességben. Mindenféle **szines** és **fehér asztalneműekből**, 4/4 6/4 és 8/4 szélességü **chiffonból** pamut- és **czérna-grádli** és **kanavászból**, ugy, hogy ide sorolva még cachemir és gyapjuszatin **paplanaimat,** a legujabb mintáju gobelin- és ripsz **teritő-készleteimet,** a legelegánsabb **menyaszszonyi kelengyéket** vagyok képes összeállitani.

Nagy **uriszövet** raktárom arra képesit, hogy a legelegánsabb öltönyök elkészitését a legelőnyösebb árakért vállalhatom fel.

Kiváló nagy raktárt tartok **uri** és **női fehérnemüekben** és **nyakkendőkben,** gobelin-, ripsz és csinvat-**butorkelmékben** és **pokróczokban.**

Van szerencsém végül a n. é. közönséget raktárom megszemlélésére meghivni és magamat további becses pártfogásába ajánlva maradtam

Teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1884. október 26-án.

ENGEL ADOLF.

2—*

A téli időszakra!

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség tudomására hozni, hogy a mai naptól kezdve **cserencsényi-utczai raktáromon** a legjobb minőségü

kő- és bikkfaszén

nagymennyiségben a következő jutányos árak mellett mindenkor kapható:

Egy métermázsa bikkfaszén 2 frt 50 kr.
Egy „ „ kőszén . — frt 80 kr.

Tiz métermázsa kőszénnek egyszerrei átvételénél métermázsáját 75 krba számitom.

A szénnek **hazaszállittatását a vásárlónak költségére** szivesen eszközöltetem.

A kicsinybeni eladás 10 krtól kezdődik.

Számos megrendelésért esdve, maradtam a mélyen tisztelt közönségnek kész szolgája

Rimaszombat, 1884. október 25.

2—3 **Hoselitz Salamon.**

Jutányos tüzifa.

Alulirottak tisztelettel hozzák Rimaszombat városa és vidéke t. cz. közönségének tudomására, hogy **1884. év október hó 26-tól** a tamásfali erdőn levő legjobb minőségü

galyfának

kubik méterjét **90 krra** szállitottuk le.

Venni szándékozók — az összegnek előleges lefizetése mellett — **Gömöri Ede** urnál jelentkezhetnek.

A fának az erdőből kifuvarozása ezentul naponta eszközölhető. 1—3

2—3 **Steiner** és **Ungár.**

Nyomatja és kiadja **Rábely Miklós**. Rimaszombat, 1884. (Losonczi-utcza 24. szám.)